

In 2009 won de Leeuwarder Reinder Ourensma een prestigieuze prijs tijdens de Biënnale in Florence. Toch zie je zijn fraaie landschappen hier zelden geëxposeerd. Mooi dat MUGA in Heerenveen nu een grote solotentoonstelling aan hem wijdt.

Tekst Dirk van Ginkel

Waarom zien we dit boeiende werk niet vaker? Dat is de eerste gedachte die je bekruipt als je de solo-expositie van Reinder Ourensma bij MUGA bekijkt. Verspreid over twee lokalen en de aanpalende gang hangen zo'n 25 landschappen die onderling een duidelijke familieverband vertonen. Hetzelfde steeds anders. Maar telkens zo anders dat je voor elk werk ruim de tijd wilt nemen om het te bekijken en je te laten verrassen.

Ourensma (1952), wonend en werkend in Leeuwarden, werd al op 16-jarige leeftijd aangenomen op Academie Minerva in Groningen. Hij volgde er de opleiding tot leraar tekenen en handvaardigheid. In die tijd werd ook de kiem gelegd voor wat zo kenmerkend is voor Ourensma's vrije werk: de aandacht voor het detail.

Een van zijn docenten was de bekende noordelijke realist Wout Muller, die hem stimuleerde tot minutieus werken, zoals het precies natekenen van insecten. Terwijl vereenvoudigen en abstraheren in die tijd voor kunstenaars juist in de mode was. Volgens Age Hartsuiker, galeriehouder van MUGA, typeert die precisie Ourensma's werkwijze nog steeds: 'Hij kan uren achtereenvolgend werken aan 2 vierkante centimeter van een schilderij'.

Hartsuiker leerde het werk van Ourensma kennen in 2009 tijdens de 7e Biennale Internazionale Dell'Arte Contemporanea te Florence. Samen met 643 andere kunstenaars uit 78 landen was de schilder uitgenodigd in te zenden. Het leverde Ourensma tot zijn grote verrassing de Lorenzo Il Magnifico gold award op.

Toch zoek je hem tevergeefs in *De kleur van Friesland*, het standaardwerk van Huub Mous over de Friese kunst sinds 1945. En in *Frysk*, het overzicht van honderd jaar schilderkunst in Friesland van Museum Belvédère, staan alleen twee kleine afbeeldingen van zijn werk. In galeries zie je zijn werk ook zelden.

Bij Hartsuiker had Ourensma evenmin een hoge 'breinpositie'. Struinend door zijn boekenkast stuitte de galeriehouder onlangs bij toeval op de Biennale-catalogus van destijds en besloot toen tot de solo-expositie van deze prijswinnende onbekende.

HETZELFDE STEEDS ANDERS

In de landschappen van Ourensma keren een aantal beeldelementen steeds terug: bemoste

Minutieuze landschappen

keien, golvende graslanden, een strakke kustlijn en watervlaktes die nauwelijks in beweging lijken te zijn. Ook in de lucht heerst rust en een levend wezen tref je in deze werken niet aan. Evenmin als schaduwwerking. De verstilling lijkt totaal. Zo totaal dat je bijna schrikt als je opeens pontificaal een huis ziet staan, zoals op de werken *Solitude*, *Faulmore-Belmullet* en *Looking in on the outside*.

Die huizen horen daar niet, ze lijken uit een andere werkelijkheid afkomstig en hier bijna achteloos in het landschap te zijn ge-

plaatst. Hoewel ze aan alle elementen blootstaan, hebben weer en wind geen sporen nagelaten op muren en kozijnen. Ze zijn als nieuw in een eeuwenoude omgeving. Dat spoort je ertoe aan nauwkeuriger te kijken, want waarom staan ze op die in zichzelf gekeerde en harmonieuze plekken?

Aan zijn toch al vrij geheimzinnige landschappen voegt Ourensma zo een laag toe. Bij *Looking in on the outside* blijkt een tuimelraam een klein stukje open te staan en vallen bij nader inzien ook andere details op, zoals de onderling verschillende schoorstenen en de zeer onfraaie mengeling van bouwstijlen. In *Blacksod*, dat een vuurtoren laat zien, kun je bovenin de schim ontwaren van wat een mens zou kunnen zijn. Zo bezien worden de werken een tikje minder eenzaam en verlaten. Maar ze vragen tegelijk ook aandacht voor de invloed van de mens op zijn omgeving.

Als je net zo minutieus gaat kijken als de schilder schildert, zie je nog veel meer. De landschappelijke elementen van Ourensma blijken dan opeens helemaal niet zo eenduidig van kleur te zijn als ze van een afstandje lijken. Hij schildert laag over laag over laag. Ook valt dan bijvoorbeeld op dat de schilder veel diepte weet te suggereren in zijn steenpartijen. Hij weet de keien heel pokdalig te maken, terwijl Ourensma's schilderij voor wat betreft zijn verfgebruik uitermate karig genoemd kan worden. Alles is heel strak en glad gehouden en dan toch die bijna fysieke diepte...

KELTISCHE INSPIRATIE

De meeste titels van de schilderijen van Ourensma zijn plaatsbepalingen. Ze verwijzen naar plekken in Ierland en op Ameland, een eiland waaraan hij enkele, merkwaardig genoeg vierkante, landschappen wijdt. Dat betekent niet dat Ourensma die landschappen naschildert. Hij werkt nooit in de buitenlucht en schildert niet naar foto's. Zijn schilderijen zijn een soort herinneringsbeelden die hij naar believen aanpast. Hij schildert dus geen landschappen maar 'landschappen'. De plaatsbepalingen uit de titels zijn het best op te vatten als verwijzingen naar de bronnen van inspiratie en die zijn vaak Keltisch, zoals Ourensma ze zelf noemt. De op Ameland geïnspireerde werken doen daar overigens in het geheel niet voor onder.

Vanaf boven met de klok mee: *Solitude*; *Looking in on the outside*; *Tearaght*; *Ceann Sra-tha*; *Blacksod*; *Sinkesloot - Ameland 1*

Expositie Reinder Ourensma
MUGA Museum Galerie
Minckelerstraat 11, Heerenveen
di-vr 11-17 u, za-zo 13-17 u
t/m 8 januari
heerenveenmuseum.nl/muga